Back to school

Pedagogische handreikingen

CED groep

Als leren je lief is

Inleiding

De beperkingen door het Corona-virus worden voor de scholen gedeeltelijk opgeheven. De leerlingen komen weer naar school! Hoe zal het voor de kinderen en voor de leraren zijn om na de schoolsluiting weer naar school te gaan? Hoe is het thuisonderwijs gegaan? Hoe is de thuissituatie geweest? Hoe geven we kinderen ruimte om over hun ervaringen te praten? En wat doen we met kinderen die weinig behoefte hebben aan praten en gewoon willen doorwerken? We proberen de scholen te helpen bij deze uitdagingen met pedagogische handreikingen. We maakten daarnaast een format, dat de school kan helpen schoolbreed een pedagogisch plan te maken.

Algemeen

Hoe zullen de kinderen weer naar school komen? Kinderen reageren heel verschillend op situaties. Het thuiszitten kan voor ouders en kinderen heftig zijn geweest. De impact zal echter voor elke gezinssituatie en gezinslid verschillend zijn. Er kunnen zich gezins- en familiedrama's hebben voorgedaan, misschien zijn er gezins- of familieleden overleden, bestaande gezinsproblematieken hebben zich wellicht verdiept. Sommige kinderen zullen met een dubbel gevoel naar school gaan: enerzijds blij, weg uit de beklemming van thuis en tegelijk mogelijk de angst voor wat er thuis kan gebeuren tijdens hun afwezigheid. En er zijn natuurlijk gelukkig veel gezinnen waar dingen goed liepen, er geleerd kon worden en waar plezier was.

De grote sociale verschillen zijn tot uiting gekomen in hoe goed de ondersteuning bij het thuisonderwijs is geweest. Sommigen hebben het leren zelf zo goed mogelijk bijgehouden en weer anderen hebben nauwelijks onderwijs op afstand gevolgd. De manier waarop ouders helpen verschilt sterk. Ouders kennen de didactiek niet op welke manier een en ander op school wordt aangeleerd. Er zijn ouders laaggeletterd. Veel kinderen raken geïrriteerd als ouders in hun beleving leerkracht gaan spelen etc.

Wat zeker ook speelt zijn de sociaaleconomische verschillen. Het maakt nogal uit of je een grote tuin ter beschikking hebt, een goede laptop/PC met een goede internetverbinding of dat je met 7 gezinsleden op een flat woont en je voortdurend moet strijden over de enige laptop die beschikbaar is.

De meeste kinderen zullen blij zijn weer naar school te mogen. Bedenk dat er ook kinderen zijn, die het thuis fijner vonden dan op school. Ook bij ouders zal er verschil zijn in hoe fijn zij het vinden dat hun kind weer naar school kan. De meeste ouders zullen blij zijn dat hun kinderen weer naar school kunnen. Andere ouders zullen de gezelligheid missen.

De pedagogische uitdaging wordt, om goed contact met elk kind te krijgen en de groep weer te helpen een positieve groep te worden, waar iedereen zich veilig en erkend kan voelen.

Wat is een verstandige basishouding voor leerkrachten in deze situatie? Voor veel kinderen is het belangrijk dat de school en de leerkrachten zo veel als mogelijk weer ‘gewoon’ vertrouwd voor hen herkenbaar is. Doe dus niet extreem anders als voor de lockdown. Wat helpt is een rustige en duidelijke houding. Natuurlijk biedt je gelegenheid om in alle veiligheid te kunnen praten over de ervaringen van het lange thuis zitten en waar zij zich ongerust over hebben gemaakt. Is er sprake van verlies en rouw? Maak je eigen reacties niet groter en heftiger dan passend is voor de veiligheid voor de hele groep.

Sommige kinderen willen gewoon snel weer les krijgen, aan het werk kunnen. Anderen kunnen zich door alle gebeurtenissen moeilijk concentreren en zitten vol verhalen die ze willen delen. Om aan de verschillende behoeftes tegemoet te komen, kan bij de start een regelmatig wisselen tussen lesgeven en ervaringen delen een nuttig model zijn. De mogelijkheid om na korte lesmomenten te delen hoe de leerlingen thuis hiermee omgingen, geeft de leerlingen kans hun ervaringen te uiten en de leerkracht de kans in te schatten welke aandacht aan wie en wat besteed moeten worden. De groep kan op basis van de ervaringen de consequenties voor de hele groep bespreken. Hoe gaan we elkaar de komende tijd helpen?

De groep was al een groep voor de sluiting van de school. Ook als de kinderen in gedeelde groepen komen is er herkenning en vertrouwdheid. Het is goed om dat te benoemen: het gaat allemaal iets anders maar veel is ook hetzelfde en we kennen elkaar.

Viering. Een feestelijke herstart vormt een mooi begin van de terugkomst van de leerlingen. Maak de start in ieder geval tot een feest.

Het team. Uiteraard is het belangrijk als team met elkaar te delen hoe deze situatie voor iedereen nu is, is geweest en hoe men aankijkt tegen de opstart van de school. Hoe vangen we elkaar op? Hoe letten we op elkaar. Verstandig zijn de korte briefings. Houd een korte briefing aan het begin en einde van de dag om ervaringen te delen en eventuele acties af te spreken.

De Vreedzame School

Je kunt de basisprincipes van het programma De Vreedzame School meteen inzetten.

In de eerste dagen voer je korte gesprekken tussen het lesgeven door, over hoe het thuis ging, hoe het voor de leerlingen was. Er is ruimte om te tekenen, etc. De leerlingen zitten zo, dat ze elkaar kunnen zien.

De basisprincipes van De Vreedzame School kunnen direct weer toegepast worden. Maak de groep dus medeverantwoordelijk voor de sfeer in de groep en op school. Er zijn een heleboel dingen te regelen die de groep op een democratische manier met elkaar kan oplossen. Niet iedereen heeft de afgelopen periode hetzelfde beleefd. Bewaak empathie en bereidheid tot luisteren. Er zijn thuis verschillende ideeën besproken over wie er schuld had aan de coronaverspreiding, over het nut van de maatregelen, etc. Zorg ervoor dat de leerlingen open staan voor verschillen tussen mensen en hun verschillende meningen. Verschillende visies worden open en veilig besproken. Leerlingen worden weer aangesproken op omgangsvaardigheden en het verantwoordelijkheid nemen voor de gemeenschap.

Algemene tips over het lesgeven over moeilijke of gevoelige onderwerpen

Luister en deel met de leerlingen ervaringen. Vraag naar de manieren waarop kinderen zijn omgegaan met ingewikkelde situaties. Bewaar rust en wissel gesprekken en lesgeven af.

1 **Creëer een veilige, respectvolle en elkaar ondersteunende sfeer in je klas:** Soms nemen leerlingen niet aan een gesprek over gevoelige kwesties deel omdat ze bang zijn dat zij zullen worden geplaagd of belachelijk gemaakt of omdat het onderwerp te heftige gevoelens oproept.

Om een veilig en respectvol klimaat in de groep te creëren, kun je duidelijke afspraken met de groep maken (zoals je al gewend bent om aan het begin van het jaar te doen). Afspraken als 'niet schelden', 'elkaar uit laten praten', zonder oordeel luisteren', 'je mag passen', vertel wat je wil vertellen en niet meer'. Doe eerst een groepsvormende activiteit alvorens de bespreking te beginnen. En wees er zeker van dat er op dat moment geen conflicten sluimeren. Het belangrijkste: sta model in de manier waarop je over onderwerpen kunt praten, door eerlijk te zijn en jezelf te laten zien, andere gezichtspunten te respecteren en gevoelens van anderen te accepteren.

2 **Bereid jezelf voor:** Voordat je in een moeilijk onderwerp met leerlingen duikt, bereid je voor: lees achtergrondinformatie, verken de verschillende situaties en scenario's die er in huizen/gezinnen zich hebben afgespeeld. Soms is het voor leerlingen bevrijdend om over dit soort zaken te kunnen praten, maar soms juist beschamend. Dit betekent niet dat je het onderwerp uit de weg moet gaan, maar wel dat je de situatie waarin de betreffende leerling zich bevindt nooit moet benadrukken. Wees voorbereid op sterke emoties en op hoe je hier mee om zal gaan. Bespreek met de groep ook dat de discussie over dit onderwerp voor sommige leerlingen gevoelig kan liggen, en vraag of ze daar rekening mee willen houden. Je kunt ook sommige leerlingen vooraf even apart informeren over de komende bespreking.

3 **Ga na wat leerlingen al weten of hebben ervaren:** Begin met wat ze al weten. Welke informatie over het virus leeft er? Wat weten ze ervan? Maak bijvoorbeeld een woordweb op het bord en laat de leerlingen associaties geven bij het onderwerp. Laat ze eerst even in tweetallen uitwisselen alvorens de associaties in de groep te bespreken en op het bord te schrijven. Inventariseer de vragen die de leerlingen hebben. Vraag ook door over waar hun informatie of mening vandaan komt. En of ze weten of hun bronnen betrouwbaar zijn. Herinner de leerlingen eraan dat ze zich altijd als het om gevoelige onderwerpen gaat, moeten afvragen: 'wat weet ik en hoe weet ik dat?' Zoek eventueel met de hele klas naar betrouwbare informatie.

4 **Geef informatie, verzamel de vragen en onderzoek ze samen met de leerlingen:** Nadat je basale informatie hebt gegeven, verzamel de vragen die er nog zijn. Als de vragen zich beperken tot feitelijke zaken (wie, wat, waar, waarom, wanneer), probeer dan hun onderzoeksperspectief te verbreden. Probeer ze een wat complexer begrip te geven van de situatie. Een voorbeeld van zo'n verbredende vraagrichting kan zijn te vragen naar hoe de gebeurtenis de betrokken individuen raakt, maar ook hoe het de maatschappij als geheel beïnvloedt. Het werk van ouders of andere gezinsleden. Hoe lijkt de toekomst er uit te gaan zien?

5 **Maak verbinding met hun eigen leven:** Soms is die verbinding er al. Soms ook niet. Help leerlingen dan de verbinding te maken tussen de gebeurtenis en hun eigen leven. Hoe raakt het henzelf of hun familie, vrienden of gemeenschap? Waarom? Als er geen voor de hand liggende verbinding is, leg die dan zelf.

6 **Laat leerlingen al onderzoekend meer te weten komen:** Het is belangrijk dat leerlingen de kans krijgen om antwoorden op hun vragen te vinden, om onderzoek te doen, om met mensen te praten, om zo meer over het onderwerp te weten te komen en het betekenisvol te maken voor henzelf. Welke bronnen? Wat is het gezichtspunt van die bronnen? Hoe betrouwbaar zijn die bronnen en waarom? Zoek eventueel met de hele klas naar betrouwbare informatie.

7 **Bewaak de temperatuur:** Bewaak voortdurend de toon en de sfeer waarin het gesprek plaatsvindt. Herinner de leerlingen aan de afspraken, vooral als ze overtreden worden. Neem geregeld de 'temperatuur' op van de klas, als het gaat om gevoelens, en stimuleer het bespreken van gevoelens. Bouw verschillende manieren in waarop leerlingen mee kunnen doen, én geef ze de mogelijkheid om te 'passen' als het te moeilijk wordt. Geef gelegenheid om hun gedachten op te schrijven, wellicht anoniem, in plaats van mondeling te delen met elkaar.

8 **Leg de verbinding met thuis:** Gebruik ouders en andere familieleden als eerste bron voor de leerlingen om interviews te doen. Communiceer met de ouders over de aanpak op school als het gaat om pijnlijke of controversiële onderwerpen.

9 **Doe iets:** Als de leerlingen betrokken zijn geraakt bij het onderwerp, zullen ze er misschien iets aan willen doen. Dit kan zijn meer gericht onderzoek, maar kan ook zijn het uitvoeren van een activiteit in de gemeenschap of de buurt, of het schrijven van een brief naar de gemeente, of geld inzamelen, of meedoen aan een demonstratie, of een schoolkrant maken, enzovoort.

Hoe kun je de lessen van De Vreedzame School gebruiken?

Uit **Blok 1** behandel je de afspraken van de groep/de kinderen en ook de taakverdeling wordt opgefrist. Het effect van opstekers en afbrekers wordt kort herhaald. Je organiseert door de dag expliciete momenten om opstekers te geven aan de groep en individuen. De leerlingen worden uitgenodigd elkaar opstekers te geven. In de bovenbouw is het verstandig te verkennen hoe de leerlingen op social media zich naar elkaar hebben gedragen. Op de website is daar een aparte les over te vinden. Maar ook in Blok 1 van groep 8. Je maakt de afweging wat je uit Blok 1 weer onder de aandacht brengt.

In de eerste/tweede week kun je de essenties van de **conflictlijn** in alle groepen herhalen: afkoelen, bij de kleuters het 'om de beurt', verschil conflict en ruzie, de petjes als metafoor, hoe te rea-

geren op conflicten, de win-win-oplossing en het stappenplan (‘Los het op’ voor de onderbouw en ‘Praat het uit’, vanaf groep 3). De afkoelplekken binnen en op het plein worden besproken.

Waar hangen op het plein de stappenplannen? Hoe zat het ook weer met de inzet van mediatoren?

De coaches van de **mediatoren** gaan met hen overleggen hoe onder de gegeven omstandigheden de mediatie door kan gaan. Er wordt een nieuw rooster gemaakt en de mediatoren vertellen in de klassen hoe de mediatie zal gaan verlopen.

In de tweede week zouden de lessen weer opgestart kunnen worden. Het lijkt verstandig om **Blok 4: We hebben hart voor elkaar,** weer op te starten. Dit blok geeft veel ruimte en aanleiding om de ervaringen van de afgelopen periode, maar ook het onwennige van de huidige situatie met elkaar te delen. Zodra het kan is het inzetten van de gevoelsbarometer een mooie manier om te bekijken hoe iedereen erbij zit.

Groep 8 zou het in Blok 1 gemaakte boekje over zichzelf als uitgangspunt kunnen nemen om te denken en praten over wat er tussen toen en nu allemaal voor hen veranderd is. Hun hoofdzorg zal onder andere zijn, dat de eind-musical niet doorgaat. Een idee daarvoor is het opnemen van de musical en plaatsen op een afgeschermd Youtube kanaal. Het geeft de mogelijkheid om op een afgesproken moment de link te sturen naar ouders, grootouders en anderen. Daags na vertoning kan de opname weer worden verwijderd.

Bij deze handreikingen is een les uit het vernieuwde lesprogramma beschikbaar. Je kunt deze gebruiken om met de groep te onderzoeken hoe het met het klimaat en de veiligheid in de groep is gesteld. Je kunt deze peiling meerder keren in de komende periode herhalen.

Wij wensen je veel succes met de opstart op school!

Team van De Vreedzame School

devreedzameschool@cedgroep.nl

Het team gaat overleggen over hoe ze de opvang van de leerlingen pedagogisch zo verantwoord mogelijk willen gaan regelen. Misschien kan dit format helpen om met een stuurgroep en met elkaar de pedagogische keuzes en interventies zo planmatig mogelijk te beschrijven. Adviseurs van De Vreedzame School kunnen daarbij helpen.

Fase voor de kinderen komen (fase 0)

Doelen fase 0: Het is eerst belangrijk om als school de richtlijnen, die uitgevaardigd zijn bij het besluit om scholen weer te openen, om te zetten in concrete acties en slimme oplossingen. De mogelijkheden daartoe verschillen per schoolsituatie.

Daarna is het belangrijk te bepalen welke informatie je van de kinderen en ouders vooraf wilt hebben. Ook is het belangrijk in te schatten waar u de leerlingen weer laat instappen op de leerlijnen van de methodes. Het team denkt na over een welkomstprogramma en hoe de start gevierd kan worden.

Informatie vooraf verzamelen:

……

……

……

Aandachtspunt bij informatie verzamelen: vooraf opzet maken voor korte leergesprekken met elk kind. Ouders bellen of mailen om informatie over de afgelopen periode te krijgen.

Voorbeeld van activiteit: Kinderen maken met ouders een foto van hun thuiswerken en mailen (na gebruik verwijderen) die naar school of nemen die mee als print. Leerkrachten bespreken de foto's op de eerste dag.

Keuzes school:

……

……

……

Start-programma maken (fase 1)

Het doel is om op school-, bouw- en klas-niveau een plan te maken. In dat plan staat hoe de school leerlingen weer laat wennen, hoe leerlingen op niveau worden ingeschaald, hoe er naast feestelijkheden ruimte is om te praten over lastige situaties en misschien verdriet en verlies. Voor vreedzame scholen wordt een keuze gemaakt over hoe het programma weer op te starten en welke activiteiten ingezet worden om de groepsvorming positief te beïnvloeden. Korte lesmomenten, gevolgd door korte momenten om te delen hoe de leerlingen thuis omgingen met de lesstof, geven de leerlingen kans hun ervaringen te uiten en de leerkrachten de kans in te schatten welke aandacht aan wie en wat besteed moeten worden. De groep kan op basis van de ervaringen de consequenties voor de hele groep bespreken. Het delen van de ervaringen hoeft niet alleen via gesprek maar kan ook gebeuren met creatieve activiteiten. Iedereen moet weer aan elkaar wennen. Het helpt om de regels, afspraken en sociale normen te bespreken.

Aandachtspunt bij aanvang school: Begin en eindig elke dag met een korte ronde over hoe het gaat en wat besproken moet worden om goed te beginnen of weer naar huis te gaan.

Voorbeelden activiteit: leerlingen schrijven/tekenen elke dag op een kaartje wat zij op school hebben gedaan en nemen dat mee naar huis om er thuis over te praten.

Keuzes school:

……

……

……

Monitoren startfase (fase 2)

Het doel van het monitoren is om regelmatig te onderzoeken hoe het met alle kinderen gaat. Hoe staat het met het welzijn van hen en hoe scheppen we als school weer een veilig en pedagogisch duidelijk klimaat. Hoe staat het met onze sociale normen, de regels en afspraken van de leerlingen. Waar geven we kinderen weer een stem en hoe bevorderen we hun actieve participatie.

Aandachtspunten:

Voorbeelden interventies: de gevoelsbarometer. Regelmatige groepsgesprekken.

Keuzes school:

……

……

……

Terugblik en leerpunten periode thuisonderwijs (fase 3)

Het doel hiervan is om met kinderen en ouders als school te bekijken waar mogelijkheden van thuisonderwijs het ‘normale’ onderwijs kunnen versterken.

Aandachtspunten:

Wat ging goed en wat willen we vasthouden?

……

……

……

Les 2.5

Hoe doen we het nu in onze groep?

Doel Blok 2

Leerlingen leren hoe ze zelf (zonder hulp van de leerkracht) conflicten constructief kunnen oplossen.

Leskern

Leerlingen leren dat ze een steentje kunnen bijdragen aan de veiligheid in de groep.

Woorden

de veiligheid, veilig

Materialen

- De Vreedzame Schoolbal
- De poster Zo doen we het in onze groep (gemaakt in Blok 1)
- Kletskaarten

Voorbereiding

- Maak voor uzelf een analyse van uw groep waarbij u:
  - nagaat hoe de leerlingen in staat zijn zich te houden aan de afspraken die zij met elkaar hebben gemaakt.
  - stilstaat bij de sfeer in uw groep. Hoe zit het met binnen- en buitensluiten? Hoe is de rolverdeling? Hoe gaan kinderen met conflicten om? Voelt ieder kind zich veilig? Hoe gaan ze om met sociale media?
  - eventueel de uitkomsten van de veiligheidsmeting inbrengt in plaats van Hoe staan wij ervoor?
- Leg voor de leerlingen de Kletskaarten klaar.

Agenda

- **Binnenkomer**
- **Wat gaan we doen en leren?**
- **Hoe sta jij ervoor?**
- **Hoe staan wij ervoor?**
- **Welk steentje draag je bij aan onze groep?**
- **Wat hebben we gedaan en geleerd?**
- **Afsluiter**

Binnenkomer

Doe een binnenkomer, bijvoorbeeld onderstaande.

Opstekerbal

De leerlingen gaan in de kring staan. Een leerling is de stopper, die gaat buiten de kring staan met de rug naar de kring. De leerlingen geven de Vreedzame Schoolbal door tot de stopper ‘stop’ roept. De leerlingen bedenken vervolgens opstekers voor hun klasgenoot die de bal in handen heeft. Laat twee of drie kinderen een opsteker geven. Sta ook even stil bij het effect van de opstekers. Speel een paar rondes.

Wat gaan we doen en leren?

Iedere juf en meester hier op school vindt het belangrijk dat iedereen zich **veilig** *voelt op school. Dit vinden we belangrijk, omdat je je dan meer op je gemak voelt in de groep. En omdat je dan goed kunt leren en samen kunt werken en spelen. Tijdens Blok 1 maken we ieder jaar afspraken over de manier waarop we met elkaar om willen gaan. Iedereen kan zijn steentje bijdragen.*
We zitten nu al weer twee maanden op school en dan is het belangrijk om te bekijken of iedereen zich veilig voelt in onze groep. Hoe doen we het nu in onze groep?
Neem de agenda door en vraag of iedereen akkoord is.

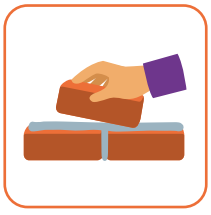
Hoe sta jij ervoor?

Pak de afspraken die met de groep gemaakt zijn erbij in de kring. *Deze afspraken hebben we met elkaar gemaakt de afgelopen weken. We bekijken vandaag hoe we dit doen.*
Kondig aan dat de kinderen nu eerst een gesprek met zichzelf houden en dat ze de vragen in hun hoofd mogen beantwoorden. Ze doen dit puur voor zichzelf. Leg uit dat er misschien kinderen zijn die hierover alleen met u willen praten en vertel ze wanneer ze daarvoor de mogelijkheid hebben.

Laat de vragen om over na te denken in Presenter zien:
- Hoe vind ik de sfeer in de groep?
- Hoe gaan we in onze groep met de afspraken om?
- Is het veilig in onze groep?
- Waar kan ik mijn steentje bijdragen aan de sfeer in de groep?

Geef de leerlingen een paar minuten denktijd.

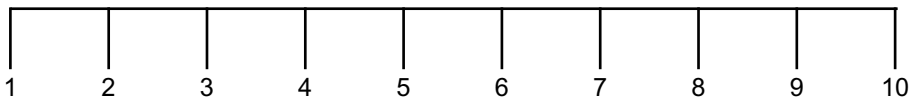

Hoe staan wij ervoor?

We gaan nu kijken hoe we het doen als groep. Geef ieder kind een blaadje. *Geef een cijfer tussen 1 en 10. Dat cijfer staat voor hoe veilig we ons voelen in onze groep. Schrijf je cijfer op het blaadje. Schrijf ook waarom je dat cijfer geeft* (argument of voorbeeld). Leg uit dat we ons richten op de groep, niet op individuele kinderen. Hiermee voorkomt u dat kinderen elkaar gaan beschuldigen.

Laat leerlingen in tweetallen kort uitwisselen welk cijfer ze gegeven hebben en waarom. Laat de briefjes door een leerling verzamelen. Teken op het bord of op een groot vel papier een barometer van 1 tot 10:

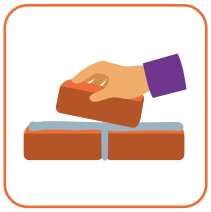
We gaan kijken welke cijfers jullie hebben gegeven voor de **veiligheid** *in de groep.* Doe dit door de leerling de cijfers van de blaadjes te laten opnoemen. Turf de cijfers op het bord. Noteer tot slot de totalen onder de cijfers op het bord en bereken het gemiddelde van alle cijfers.
Sta kort stil bij de uitkomst. *Hadden jullie dit cijfer verwacht?* Laat twee leerlingen kort reageren.

Maak nu groepjes van vier en laat ze in gesprek gaan over de volgende vragen die u via Presenter kunt laten zien:
- Waar ligt het aan dat we dit cijfer scoren als groep?
- Wat lukt al goed? Waar zijn we trots op?
- Wat kunnen we beter?
- Hoe kunnen we elkaar daarbij helpen?

Laat elk groepje een paar verbeterpunten noemen. Neem hierin de volgende aandachtspunten mee:
- Focus op wat er al goed gaat, daar liggen aanknopingspunten om de sfeer te versterken.
- Stel vragen als:
  - *Wat lukt al goed? Waar zijn we trots op?*
  - *Is het nodig om afspraken bij te stellen? Welke en hoe?*
  - *Is het nodig om een extra afspraak te maken? Waarover?*
  - *Hoe kunnen we elkaar herinneren aan afspraken?*
  - Eventueel: *Wie heeft hulp nodig van een maatje of van de hele groep?*

Noteer de belangrijkste conclusies en hang ze zichtbaar in het lokaal, zodat u er later weer op terug kunt komen. Geef aan dat u over een paar weken opnieuw met de groep wilt bekijken of het cijfer verhoogd is. Welk cijfer wil de groep dan halen? Welk doel is dan bereikt?

Als er nog tijd over is:

Een afspraak met jezelf

Laat iedere leerling een afspraak met zichzelf maken (een voornemen). *Welk steentje wil jij bijdragen aan de groep?*
Geef denktijd. Vraag of er kinderen zijn die hun afspraak met zichzelf willen delen met de groep.

Wat hebben we gedaan en geleerd?

Bespreek met de leerlingen wat in deze les is gedaan. *Wat levert deze les ons op? In dit blok hebben we bekeken hoe we als groep omgaan met conflicten. In deze laatste les hebben we een cijfer gegeven aan de sfeer in onze groep en bedacht hoe we de sfeer (nog) beter kunnen maken. Tot slot hebben we allemaal bedacht hoe we een steentje kunnen bijdragen aan onze groep.*

De leerlingen mogen de Kletskaarten straks mee naar huis nemen.
Wilt u de leerlingen nog meer aanbieden? Neem een kijkje op de website voor meer lesmateriaal en activiteiten die goed passen bij dit blok.
Maak bij het vervolg zo nodig gebruik van interventies zoals De oplossingsgerichte pestaanpak.

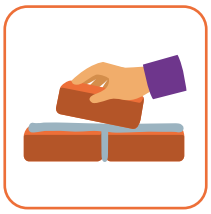

Afsluiter

Kies een afsluiter. Of doe onderstaande afsluiter.

Geluiden nadoen en veranderen
Vraag een leerling een geluid te maken (klappen, fluiten, stampen, vingers knippen).
De volgende herhaalt het geluid en voegt er een eigen geluid aan toe. Zo gaan de geluiden de kring rond.

Vervolgactiviteiten

Een sfeercommissie

Nodig een paar leerlingen uit zitting te nemen in de sfeercommissie. Deze kinderen (vier of vijf) hebben als taak:

- te observeren hoe de groep omgaat met de verbeterpunten.
- aan kinderen te vragen hoe ze het vinden in de groep.
- leuke activiteiten te bedenken om de sfeer (nog) beter te maken.

U kiest kinderen die doorgaans de sfeer versterken en kinderen die het lastig vinden zich aan de groepsafspraken te houden.

Zo doen we het in onze groep

Maak de (bijgestelde) afspraken zichtbaar in de groep. Hang de afspraken die onderwerp van gesprek waren op een prominente plek in het lokaal. Laat ook de schaal van 1-10 zichtbaar hangen in het lokaal, zodat u deze de volgende keer weer kunt gebruiken en de cijfers kunt vergelijken.

Woordmuur

veilig
zonder gevaar (iemand die veilig is, hoeft niet bang te zijn)

de veiligheid
het zonder gevaar zijn